

Sygn. akt XVII AmE 145/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant sądowy: Magdalena Żabińska

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Spółdzielni (...) w K.

z siedzibą w K.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 19 grudnia 2016 r. znak (...)

I. oddała odwołanie,

II. zasądza od (...) Spółdzielni (...) w K. z siedzibą w K. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmE 145/17

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) decyzją z dnia 19 grudnia 2016r. nr (...), na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 3a w zw. z art. 11 i 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm., dalej: Pe) w zw. z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r. nr 133, poz. 924, dalej: rozporządzenie w sprawie ograniczeń) orzekł, że:

1. (...) Spółdzielnia (...) w K. w dniach 10,11,12, i 31 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. (...), naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art.11 i art.11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz.1059 z późn. zm; dalej: Pe), co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust.1 pkt.3a Pe;

2. Za działanie wymienione w pkt 1 wymierzył (...) Spółdzielni (...) w K. karę pieniężną w kwocie 18 521 zł.

(...) Spółdzielnia (...) w K. (dalej: powód, skarżący, Spółdzielnia) w złożonym odwołaniu zaskarżył decyzję Prezesa URE w części, t.j. w zakresie wysokości nałożonej kary. Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy poprzez:

1. błędną wykładnię i niezastosowanie art. 56 ust.6a Pe, poprzez błędne przyjęcie, że w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki uzasadniające odstąpienie od wymierzenia kary;
2. błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 56 ust. 6 Pe poprzez błędne przyjęcie, że wymierzona kara nie jest nadmiernie uciążliwa dla Skarżącego oraz, że jest adekwatna do charakteru popełnionego czynu oraz skutków naruszenia obowiązujących norm;
3. błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art.1-4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez błędne przyjęcie, że organ był uprawniony i zobowiązany wymierzyć skarżącemu karę.

Stawiając powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez odstąpienie od wymierzenia kary lub o obniżenie wysokości wymierzonej kary, a w przypadku nieuwzględnienia powyższych wniosków o rozłożenie wymierzonej przez organ kary na cztery równe raty.

Powód wyjaśnił, że prowadzi działalność gospodarczą polegającą na wynajmuje i zarządzaniu nieruchomościami. Pobierana energia elektryczna jest w głównej mierze wykorzystywana przez najemców skarżącego, handlujących żywnością, na potrzeby utrzymania odpowiedniej temperatury koniecznej do przechowywania produktów spożywczych. Wszyscy najemcy i dzierżawcy powoda zostali niezwłocznie powiadomieni i zobowiązani do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej. Podjęli oni natychmiastowe działania w celu dostosowania się do wprowadzonych ograniczeń. W okresie obowiązywania ograniczeń wszystkie pobory energii niezwiązane z magazynowaniem produktów spożywczych zostały wyłączone. Powód wskazał, że przekroczenie dopuszczalnego poboru energii elektrycznej w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godziny 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godziny 24:00 nastąpiło jedynie w czasie dwunastu godzin, co stanowiło 2,27% całkowitego okresu obowiązywania ograniczeń. Przekroczenie nastąpiło w dniu 11 sierpnia 2015 r. - 8 godzin, w dniu 12 sierpnia 2015 r. - 3 godziny, oraz 3 dni 31 sierpnia 2015 r. - 1 godzina. Zdaniem powoda ograniczenia wprowadzone przez Radę Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. zostały dokonane wyłącznie w oparciu o art.11 ust.7 Pe, a zatem pozostają poza zakresem regulacji art. 56 ust.1 pkt.3a Pe i nie powinny być podstawą do nałożenia kar pieniężnych.

Dodatkowo powód podniósł, że w rozporządzeniu Rady ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ustalono, że ograniczenia obowiązują od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godziny 24:00, czyli od początku dnia 12 sierpnia 2015 r. W związku z tym art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie może stanowić podstawy wymierzenia kary za naruszenie ograniczeń począwszy od 11 sierpnia 2015 r. czy od dnia 10 sierpnia 2015 r. Zdaniem powoda sankcjonowanie niedostosowania się do ograniczeń poboru energii za okres poprzedzający dzień 12 sierpnia 2015 r. nie ma prawnego uzasadnienia. Powód podkreślił, że niedostosowanie się do ograniczeń poboru energii wynikało z niemożności natychmiastowego poboru energii przez urządzenia chłodnicze znajdujące się na terenie (...) Spółdzielnia (...) w K.. Zaznaczył, że nie doszło do niewykonania naruszonego obowiązku, a jedynie jego realizacji w sposób niepełny. Taka sytuacja stanowi czyn o znikomym stopniu szkodliwości. W świetle dyrektyw wymiaru kar pieniężnych powód uznał wymierzoną karę za zbyt dotkliwą. Stwierdził, że Prezes URE nie uwzględnił w pełni możliwości finansowych skarżącego oraz zaniechania działalności. Wskazał na konieczność uwzględnienia różnych elementów o charakterze subiektywnym, wpływających na podmiotową stronę odpowiedzialności. Nie zgodził się z argumentacją Prezesa URE, uzasadniającą wysokość nałożonej kary.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany powołał się na wynikające z art.11d ust.3 Pe w zw. z art. 11 c ust. 2 pkt 2 Pe uprawnienia operatora systemu elektroenergetycznego do wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres do 72 godzin ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej. (...) (...) w zw. ze stwierdzeniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii w rozumieniu art. 3 pkt 16d Pe wprowadziły na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe od godziny 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Następnie Rada Ministrów, na podstawie wniosku Ministra Gospodarki, wydała w dniu 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło ww. ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godziny 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godziny 24:00. Prezes URE stwierdził, że z materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu administracyjnym wynika, iż powód w dniach 10, 11, 12 i 31 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. (...) naruszył, wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 Pe obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Zdaniem Prezesa URE w sprawie nie zachodziły, określone w art. 56 ust. 6a Pe przesłanki uzasadniające odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej. Pozwany podkreślił, że nawet niska wartość przekroczenia miała istotny wpływ na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego oraz bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej, ponieważ naruszenia nastąpiły w okresie, w którym ze względu na warunki zewnętrzne bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej było zagrożone. W tej sytuacji za zasadne uznał pozwany zawarte w decyzji stanowisko, że znaczny stopień szkodliwości czynu wyraża się w bezpośrednim wpływie popełnionego przez powoda czynu na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego, co wiąże się ze sprowadzeniem realnego zagrożenia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju. Pozwany nie zgodził się z twierdzeniem powoda, że jego stopień niedostosowania się do wprowadzonych ograniczeń miał znikomy wpływ na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego. Wskazał, że takiemu bezpieczeństwu zagroziła kumulacja takich zachowań wielu odbiorców w dniach 10-12 sierpnia 2015 r.

Prezes URE zauważył, iż kwotę kary pieniężnej ustalono jako iloczyn 3 000 zł i łącznego przekroczenia mocy, odpowiadającego ilości MW w poszczególnych godzinach doby. Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej uwzględnił przesłanki wskazane w art. 56 ust. 6 Pe. Podkreślił, że z uwagi na przyjęty w ustawie Prawo energetyczne model odpowiedzialności obiektywnej, stopień zawinienia nie stanowi normatywnej przesłanki odpowiedzialności karnoadministracyjnej. Stosowanie do dyrektyw wymiaru kary określonych w art. 56 ust. 6 Pe, uwzględniany jest przy określaniu wysokości kary pieniężnej. Zaznaczył, że w niniejszej sprawie uwzględnił podjęte przez powoda działania zmierzające do jak najszybszego dostosowania się do wprowadzonych ograniczeń. Stwierdził, że podnoszone w odwołaniu argumenty dotyczące specyfiki działalności najemców powoda nie mogą być uznane za okoliczności zwalniające skarżącego od odpowiedzialności za naruszenie obowiązku dostosowania się do wprowadzonych ograniczeń lub zmniejszające jego stopień zawinienia. Prezes URE wskazał, że Operator Systemu Dystrybucyjnego (OSD) pismem z 15 lipca 2014 r. doręczył odbiorcy informacje o wielkości danych dotyczących odbiorcy, wynikających z Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały odbiorcę w okresie od 10 do 31 sierpnia 2015 r. Przewidziany w Planie ograniczeń dla powoda pobór mocy elektrycznej (moc umowna) dla 11 stopnia zasilania wynosił 0,4 MW, natomiast dla 20 stopnia zasilania został ustalony na 0,0 MW (moc bezpieczna). Zdaniem pozwanego jeżeli przewidziana w planie ograniczeń moc umowna i moc bezpieczna okazała się zbyt niska i nie pozwoliła powodowi na zabezpieczenie potrzeb energetycznych najemców, to znaczy, że ustalona w planie ograniczeń moc umowna była zbyt niska, ponieważ powód nie dochował należytej staranności przy ustalaniu planu. Pozwany dodał, że po 31 sierpnia 2015 r. powód zawarł aneks do umowy o świadczenie usług dystrybucji w zakresie zwiększenia maksymalnej wielkości poboru mocy przy 20 stopniu zasilania.

Odnosząc się do zarzutu nieuwzględnienia możliwości finansowych powoda, Prezes URE wskazał, że w odwołaniu skarżący nie przedstawił szerszej argumentacji w tym zakresie. Ograniczył się do stwierdzenia, że wymierzenie kary finansowej w ustalonej w decyzji wysokości może podważyć byt finansowy powoda i doprowadzić do zaniechania działalności. Zdaniem pozwanego twierdzenia powoda nie znajdują uzasadnienia w materiale dowodowym sprawy. Kara stanowi jedynie (...) przychodu powoda w poprzednim roku podatkowym, wynoszącego (...) zł. W ocenie

pozwanego nałożona kara realizuje swoją funkcję prewencyjną i nie powinna zostać obniżona. Prezes URE przedstawił również swoje stanowisko w odniesieniu do zarzutu braku podstaw prawnych do nałożenia na powoda kary za niedostosowanie się do ograniczeń wprowadzonych przez operatora w okresie od godziny 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r. Stwierdził, że zarzuty powoda w tym zakresie nie znajdują uzasadnienia w przepisach art. 11, 11c i 11d Pe. Wyjaśnił, że w okresie od 10 sierpnia 2015 r. do 11 sierpnia 2015 r., w czasie występowania zagrożeń bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, gdy nie obowiązywało jeszcze rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogli wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej na podstawie swych władczych działań. Podstawę materialnoprawną do wprowadzenia tych ograniczeń stanowi art. 11 d ust. 3 Pe, przy ograniczonym w art. 11 c ust. 2 pkt 2 Pe zakresie czasowym wprowadzonych ograniczeń.

Pozwany wskazał również, że art. 11 i 11d ust. 3 Pe stanowią materialnoprawną podstawę wprowadzonych ograniczeń, do których niedostosowanie zastało objęte sankcją w przepisie karnym z art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. W związku z tym zarzut powoda błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania § 1-4 rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej uznał pozwany za niezrozumiałą.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółdzielnia (...) w K. prowadzi działalność polegającą na wynajmie i zarządzaniu nieruchomościami własnymi. Powód jest właścicielem obiektu położonego w K. przy ul. (...), w którym wynajmuje i wydierżawia lokale. W dniu 1 stycznia 2008 r. Spółdzielnia zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. (dawniej (...) sp. z o.o. w G.) umowę kompleksową dostarczania energii elektrycznej nr (...) do obiektu przy ul. (...) w K.. Określoną w umowie moc umowną ustalono na poziomie 300 kW/kwartał. Umowa weszła w życie 1 stycznia 2008 r. i zawarta została na czas określony (k. 36-48 akt adm.) Pismem z dnia 27 października 2014 r. powód zawiadomił (...) sp. z o.o., że zamawiana moc umowna w 2015 r. wynosić będzie 400 kW na kwartał. (k.234 akt adm.)

Pismem z 15 lipca 2014 r. operator systemu dystrybucyjnego - (...) S.A. zawiadomił powoda, że jego obiekt, podlega planowi ograniczeń w poborze energii elektrycznej, obowiązującemu od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. oraz przedstawił przedsiębiorcy tabelę dopuszczalnego poboru mocy dla poszczególnych stopni zasilania od 11 do 20, w razie wprowadzenia takich ograniczeń. Moc bezpieczna (20 stopień zasilania) ustalona została w planie na 0,0 MW. Do doręzonego planu ograniczeń poboru mocy powód nie zgłosił żadnych uwag. (k.225-227 akt adm.)

(...) S.A. (dalej: (...)), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach oraz wynikającego z nich ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d Pe i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe - od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Jednocześnie w dniu 10 sierpnia 2015 r., OSP działając w oparciu o art. 11c ust. 3 Pe, zgłosił Ministrowi Gospodarki (obecnie Minister Energii) konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, tj. w trybie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia wprowadzającego na terytorium Rzeczypospolitej ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do dnia 31 sierpnia 2015 r.

Rada Ministrów wydała w dniu 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW. Rozporządzenie zostało opublikowane dnia 11 sierpnia 2015 r. w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136 i weszło w życie z dniem ogłoszenia.

W programie (...) (...) o godzinie 7:55 i 19:55 oraz na stronach internetowych operatorów publikowane są komunikaty energetyczne o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzonych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin. (fakty powszechnie znane, oraz znane Sądowi z urzędu.) Informacje o obowiązujących stopniach zasilania zostały opublikowane w komunikatach radiowych ogłoszonych w programie (...) (...) w dniu 10 sierpnia 2015 r. o godzinie 7:55 i 19:55 oraz opublikowane na stronach internetowych operatorów.

Na podstawie przedstawionych przez (...) SA, do którego sieci przyłączony jest obiekt Spółdzielni, zbiorczych danych wskazujących na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń ustalono, w jakim stopniu Spółdzielnia nie dostosowała się do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w K. przy ul. (...). Wartość przekroczenia przez odbiorcę dopuszczalnego poboru mocy (MW w godzinie) wyniosła: 10 sierpnia 2015 r. łącznie 3,5578667 (MW w godzinie), 11 sierpnia 2015 r. łącznie 1,9179261 (MW w godzinie), 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,6854699 (MW w godzinie), 31 sierpnia 2015 r. łącznie 0,0125377 (MW w godzinie). Oznacza to, że we wskazanych dniach przekroczenie przez powoda dopuszczalnego poboru mocy wyniosło łącznie 6,1738004 MW w godzinie. (załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r.; k. 3-4 akt adm.)

W roku 2015 powód uzyskał łączny przychód netto w wysokości (...)zł (rachunek zysków i strat za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 i 2014 r., k. 50 akt adm.)

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebrany w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony. Sąd oddalił wnioski powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków oraz dowodu z dokumentów w postaci umów najmu i dzierżawy mając na uwadze, że okoliczności, których dotyczyły zgłoszone dowody nie były w sprawie kwestionowane i nie miały wpływu na treść wyroku w sprawie.

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W myśl art. 11 ust. 1 Pe, w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej polegają na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej (art. 11 ust. 3 pkt 1 Pe). Określone w art. 11 ust. 3 Pe ograniczenia podlegają kontroli w zakresie przestrzegania ich stosowania (art. 11 ust. 4 Pe). Organem uprawnionym do kontroli stosowania ograniczeń w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (art. 11 ust. 5 Pe).

Stosownie do treści art. 11 ust. 7 Pe Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w przypadku wystąpienia zagrożeń m.in. bezpieczeństwa dostaw energii.

W myśl art. 11c ust. 2 Pe w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;

2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Zgodnie z art. 11 c ust 3 Pe operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 Pe.

Istotny dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej jest także przepis art. 11d ust.1 Pe, który przewiduje, że w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w następstwie zdarzeń, o których mowa w art. 11c ust. 1 Pe, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego podejmuje w szczególności następujące działania:

- 1) wydaje wytwórcy polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej centralnie dysponowanej;
- 2) dokonuje zakupów interwencyjnych mocy lub energii elektrycznej;
- 3) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej przyłączonej do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania, która nie jest jednostką wytwórczą centralnie dysponowaną;
- 4) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej przez odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania lub przerywania zasilania niezbędnej liczby odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na tym obszarze;
- 5) po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań zmierzających do pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną wydaje odbiorcom końcowym, przyłączonym bezpośrednio do sieci przesyłowej, polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej lub odłączenia od sieci urządzeń i instalacji należących do tych odbiorców, zgodnie z planem wprowadzania ograniczeń;
- 6) dokonuje zmniejszenia wielkości zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej.

W okresie wykonywania działań, o których mowa wyżej, użytkownicy systemu, w tym odbiorcy energii elektrycznej, stosownie do treści art. 11d ust 2 Pe są obowiązani stosować się do poleceń operatora systemu elektroenergetycznego, o ile wykonanie tych poleceń nie stwarza bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób.

W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia (art. 11d ust. 3 Pe).

W odwołaniu powód nie kwestionował przekroczenia poboru energii elektrycznej, a jedynie wysokość nałożonej zaskarżoną decyzją kary pieniężnej.

Zgodnie z art. 56 ust 1 pkt 3a Pe, stanowiącym podstawę odpowiedzialności powoda w niniejszej sprawie, karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 Pe.

Należy zaznaczyć, że w wydanym w dniu 23 lipca 2007 r. na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 11 ust. 6 Pe przez Radę Ministrów rozporządzeniu w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży

paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła określone zostały: sposoby wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami, zakresy planów wprowadzania ograniczeń oraz sposoby określania w nich wielkości tych ograniczeń a także sposoby podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach.

Dokonując w świetle powyższego subsumpcji stanu faktycznego sprawy do powołanych norm prawnych Sąd stwierdził, że nałożenie na powoda kary pieniężnej znajduje uzasadnienie w treści art. 56 ust 1 pkt 3a Pe.

Wskazać należy, iż przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe odwołuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 Pe. Podstawą do wprowadzenia przez (...) ograniczeń w poborze energii elektrycznej w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. był wprawdzie powołany w decyzji art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, który faktycznie nie jest sankcjonowany art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, niemniej jednak podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe. Przepis art. 11c ust 2 pkt 2 Pe ma charakter uszczegóławiający dla normy o ogólniejszym charakterze zawartej w treści art. 11d ust 3 Pe. Regulacja art. 11d ust 3 Pe stanowi bowiem zasadniczą podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. To właśnie w art. 11d ust 3 Pe zostało ustawodawca ustalił, że w wypadku występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Jest to więc norma ogólna w stosunku do przepisu art. 11 c ust 2 pkt 2 Pe, który jedynie precyzuje, w jakim ograniczonym zakresie operator może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególności przepis ten wskazuje, że może to nastąpić jedynie w odniesieniu do dostarczania i poboru energii i tylko do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Powyższe prowadzi do wniosku, że podstawą działania (...), wprowadzającego ograniczenia w dniu 10 sierpnia 2015 r. był przepis art. 11d ust 3 Pe, a ten jest wprost sankcjonowany w art. 56 ust 1 pkt 3a Pe. Oczywiście jest także, że art. 11 Pe., który był z kolei podstawą wprowadzenia przez Radę Ministrów ograniczeń w poborze energii mocą rozporządzenia z 11 sierpnia 2015 r. jest wprost sankcjonowany przez przepis art. 56 ust 1 pkt 3a Pe.

Niedostosowanie się odbiorcy do każdego ograniczenia, dla którego podstawę stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe, a więc także tych wprowadzonych z powołaniem się na regulację art. 11c ust 2 pkt 2 Pe, stanowi realne zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, gdyż tylko w takich sytuacjach ograniczenia mogą być wprowadzane. Dla zagwarantowania tego bezpieczeństwa istotne więc jest, aby istniały realne instrumenty prawne pozwalające na sankcjonowanie zachowań, które temu bezpieczeństwu zagrażają. Jeśli więc ustawodawca wprowadził w sytuacji nagłego zagrożenia możliwość aby o bezpieczeństwo systemu energetycznego mógł zadbać operator systemu przesyłowego poprzez ograniczenie poboru energii, to właśnie z punktu widzenia tego bezpieczeństwa konieczne jest, aby istniała także możliwość sankcjonowania wprowadzonych ograniczeń. Jest to szczególnie istotne w nagłych stanach, w których organy państwa nie są jeszcze gotowe do podjęcia decyzji, aby zostały podjęte kroki natychmiastowe, które uchronią system energetyczny przed katastrofalną i rozległą awarią.

Dlatego tak ważne są regulacje ograniczające odbiorców, w szczególnie uzasadnionych okolicznościach, w poborze energii elektrycznej ze względu na zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, ale dla swej skuteczności i dla zapewnienia tego właśnie bezpieczeństwa muszą one mieć, gwarancje przestrzegania tych ograniczeń. Tymi gwarantami są m.in. kary pieniężne, które są nakładane na podmioty nieprzestrzegające ograniczeń. Administracyjne kary pieniężne nie mają bowiem wyłącznie charakteru sankcji karnych, gdyż ich funkcja nie ogranicza się do represji za naruszenie nakazów bądź zakazów ustawowych, ale równie istotna jest ich funkcja prewencyjna i dyscyplinująca, motywująca adresatów norm sankcjonowanych do ich respektowania.

Na poparcie argumentacji o sankcjonowaniu przepisem art. 56 ust 1 pkt 3a Pe, wprowadzonych przez (...) na podstawie art. 11c ust 2 pkt 2 Pe ograniczeń, wskazać należy, iż organ regulacyjny, jakim jest Prezes URE, uzyskał kompetencje do kontroli w zakresie przestrzegania ograniczeń maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru

energii elektrycznej wprowadzonych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego kraju (art. 11 ust 4 i 5 Pe).Konsekwencją tego jest również upoważnienie Prezesa URE do nałożenia kary pieniężnej na podmioty nie respektujące wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii (art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe).

Zatem nietrafne było stanowisko powoda, iż brak było podstaw prawnych do ukarania go za niedostosowanie się do ograniczeń w poborze energii w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r., ponieważ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. zaczęło obowiązywać dopiero od 12 sierpnia 2015 r. Podstawą nałożenia na Spółdzielnię kary pieniężnej za przekroczenie zużycia energii w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. był bowiem przepis art. 56 ust.1 pkt.3a Pe w zw. z art. 11d ust.3 Pe. Oznacza to, że w tych dniach obowiązywało powoda ograniczenie poboru energii wprowadzone przez (...) w okresie od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r., nie zaś regulacje zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015r., na które wskazywał powód w odwołaniu. Podkreślić należy, że ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej są wprowadzane przez (...) na podstawie Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, opracowanego przez OSP i uzgodnionego z Prezesem URE. Plan taki, obowiązujący w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. przesłany został powodowi pismem z dnia 15 lipca 2014 r. Powód nie zgłosił zastrzeżeń do planu ograniczeń.

W tym stanie, w ocenie Sąd, istniały podstawy prawne do zastosowania wobec powoda art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, skoro niewątpliwe było, że powód nie zastosował się do ograniczeń w poborze energii wprowadzonych przez (...) w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. oraz wprowadzonych na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w okresie od 12 do 31 sierpnia 2015 r.

Należy przy tym nadmienić, że nakładana przez Prezesa URE kara pieniężna ma charakter obligatoryjny, gdyż powołany przepis nie ma charakteru uznaniowego lub warunkowego.

Stosownie do treści przepisu art. 56 ust. 3 Pe wysokość kary pieniężnej, o której mowa m.in. w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Zgodnie natomiast z art. 56 ust. 6 ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Ponadto, według art. 56a ust. 6a Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

Sąd nie zgodził się z zarzutem błędnego przyjęcia przez Prezesa URE, iż w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki uzasadniające odstąpienie od wymierzenia kary. W ocenie Sądu szkodliwość społeczna czynu nie jest znikoma, a jedynie uznanie szkodliwości społecznej czynu za znikomą daje podstawę do zastosowania art.56 ust.6a Pe, czyli odstąpienia od wymierzenia kary.

W niniejszej sprawie, przy ocenie stopnia szkodliwości czynu drugorzędne znaczenie miał rzeczywisty rozmiar przekroczenia poboru mocy przez powoda. W tym zakresie zgodzić się należało z wyrażonym w zaskarżonej decyzji stanowiskiem, że w przekroczeniach poboru energii, o stopniu szkodliwości decyduje sam charakter czynu i jego znaczenie dla zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a w konsekwencji dla bezpieczeństwa energetycznego kraju. Należy bowiem mieć na uwadze, że energia elektryczna we współczesnym świecie jest niezbędna dla funkcjonowania wszystkich obszarów aktywności zarówno państwa jak i każdego z członków społeczeństwa i nietrudno sobie wyobrazić, jak katastrofalne mogą być skutki niekontrolowanych blackoutów, spowodowanych przekroczeniami krytycznych wartości podstawowych parametrów technicznych pracy systemu elektroenergetycznego na znacznym obszarze kraju. Stąd eliminacja zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, do jakiego prowadzi skumulowanie przekroczeń mocy przez wielu odbiorców, jest tak konieczna. Przekroczenie dopuszczalnego poziomu poboru energii przez jednego z odbiorców jest wprawdzie często jedynie niewielkim elementem całkowitego przekroczenia, które w ostateczności może doprowadzić do przeciążenia systemu elektroenergetycznego i jego niekontrolowanych wyłączeń, niemniej jednak w takich sytuacjach nie sposób określić, który z odbiorców dopełnił krytycznego przekroczenia. Dlatego z punktu widzenia celu, jakiemu mają służyć ograniczenia w poborze mocy należy przyjąć, że każde, nawet niewielkie przekroczenie mocy nosi w sobie znaczny

stopień szkodliwości. Tym samym w ocenie Sądu, w przypadku przekroczenia przez powoda poboru mocy, nie można uznać, że istnieją podstawy do odstąpienia od wymierzania kary w oparciu o przepis art. 56 ust 6a Pe, gdyż stopień szkodliwości nie jest znikomy.

Oceniając stopień zawinienia powoda, który jest istotny dla wymiaru kary, nie sposób abstrahować od faktu, że powód podlegał ograniczeniom w poborze energii elektrycznej przewidzianym dla niego indywidualnie w planie ograniczeń, który był mu corocznie przedstawiany i którego w momencie przedstawiania nie kwestionował, a który jednocześnie uwzględniał określoną i zaakceptowaną przez powoda moc bezpieczną dla maksymalnego stopnia ograniczenia mocy.

Zatem niedostosowanie się do ograniczeń i niezmnieszenie poboru energii do poziomu przewidzianego w planie ograniczeń nie może znajdować usprawiedliwienia w szczególnym sposobie wykorzystywania przez najemców i dzierżawców powoda energii elektrycznej na potrzeby chłodzenia produktów spożywczych, gdyż te argumenty powinny być podnoszone na etapie wprowadzania planów ograniczeń. Warto zauważyć, że powód nie wskazywał, aby pomiędzy ustaleniem ostatniego planu ograniczeń obowiązującego od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., przesłanego powodowi w dniu 15 lipca 2014r., a ograniczeniami wprowadzonymi w sierpniu 2015 r. zaszły jakiegokolwiek zmiany okoliczności faktycznych, uzasadniające zmianę wartości mocy bezpiecznej dla konkretnego punktu poboru energii, w którym powód przekroczył przewidziany w planie ograniczeń poziom poboru energii.

W szczególności, w ocenie Sądu, na tym etapie postępowania nie mogą być skutecznie podnoszone argumenty wskazujące na konieczność zwiększenia mocy bezpiecznej określonej w planach ograniczeń, m.in. z uwagi na to, iż powód wynajmuje i wydzierżawia lokale podmiotom zajmującym się handlem produktami spożywczymi, które wymagają utrzymywania odpowiedniej temperatury poprzez chłodzenie żywności za pomocą energii elektrycznej. Te kwestie odbiorca ma prawo podnosić jedynie na etapie zawierania umowy i ewentualnie tworzenia planów ograniczeń, gdyż stosownie do treści § 9 i 10 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła, moc bezpieczna, czyli maksymalne ograniczenia lub ustalone minimum niepowodujące zagrożeń i zakłóceń, jest określana właśnie w planach ograniczeń i jest pochodną mocy określonej w umowach sprzedaży i dystrybucji. Należy podkreślić, że zbiorcze plany ograniczeń każdego z operatorów przedstawiane są (...), które dysponując tylko realną wiedzą jaki poziom ograniczenia mocy może zostać osiągnięty przy każdym ze stopni zasilania, może w sposób adekwatny do faktycznego poziomu produkcji energii, dostosować wprowadzane ograniczenia w poborze mocy (ustalić właściwy stopień zasilania adekwatny do stwierdzonych ograniczeń w produkcji energii). Jeśli by więc przyjąć, że bezpieczny poziom poboru mocy winien być każdorazowo oceniany dla każdego odbiorcy indywidualnie, już po wprowadzeniu tych ograniczeń oraz, że to na ten moment powinna być ustalana moc bezpieczna tj. niepowodująca zagrożeń i zakłóceń, to de facto OSP nie mógłby w żadnym razie przewidzieć jaki stopień poboru mocy należy wprowadzić, gdyż nie mógłby z góry wiedzieć, przy którym stopniu ograniczeń osiągnięte zmniejszenie poboru mocy i w jakim stopniu. Głównym zadaniem (...) jest bilansowanie systemu elektroenergetycznego, w tym równoważenie bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii w krajowym systemie elektroenergetycznym. Stąd w przypadku ograniczeń w dostawach energii (wynikających ze zmniejszonej produkcji energii) konieczne jest także wprowadzenie przez (...) ograniczeń w jej poborze (ograniczenie zużycia). To ograniczenie poboru powinno być każdorazowo dostosowane do poziomu faktycznych mocy wytwórczych i aby dokonać zbilansowania w takich sytuacjach, konieczne jest precyzyjne określenie do jakiego poziomu ograniczenia poboru mocy, może doprowadzić każdy z wprowadzonych stopni zasilania. Jeżeli wystarczające będzie ograniczenie, jakie jest przewidywane na poziomie 15 stopnia zasilania, to nie ma potrzeby wprowadzać skrajnego ograniczenia na poziomie 20 stopnia zasilania. Powyższe jednoznacznie wskazuje, że to na etapie tworzenia planów ograniczeń należy brać pod uwagę specyfikę działalności gospodarczej czy też rodzaj produkcji, do której wykorzystywana jest energia elektryczna pobierana przez odbiorcę i wówczas należy ustalać taki poziom mocy dla każdego ze stopni zasilania, aby adekwatnie do tej specyfiki określić minimum niepowodujące zagrożeń i zakłóceń, które zostanie uwzględnione w planie ograniczeń. Określając wprowadzane stopnie ograniczeń, OSP odnosił się więc do z góry założonych w planach ograniczeń i możliwych według tych planów do osiągnięcia ograniczeń w poborze mocy, dla każdego ze stopni

zasilania. Niedostosowanie się odbiorców do tych planów mogło więc doprowadzić do zagrożenia bezpieczeństwa systemu elektroenergetycznego.

W ocenie Sądu, przyjęty przez Prezesa URE, zasadniczy sposób ustalania podstawowej wysokości kary administracyjnej, który odnosi się do wielkości przekroczenia poboru mocy przez przedsiębiorcę i najwyższej ceny 1 MWh energii elektrycznej na rynku bilansującym (odnotowanej 7 stycznia 2016 r.), której należałoby się spodziewać przy ograniczonej podaży energii elektrycznej w okresie 10-31 sierpnia 2015 r., tj. 1 500 zł był prawidłowy. Przyjęcie tej ceny, jako najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej w podwojonej wysokości, z racji uznania, że kwota kary ma też stanowić sankcję dla przedsiębiorcy, a więc ostatecznie kwoty 3 000 zł znajduje, zdaniem Sądu uzasadnienie w fakcie, że tak ustalona wartość ma być jednak dla przedsiębiorcy sankcją i stanowić ma dla niego odczuwalną dolegliwość, ale także ze względu na konieczność prewencyjnego oddziaływania kary, która poniżej pewnego minimum nie jest traktowana w sposób wystarczająco odstrasżający. Iloczyn tych dwóch wartości po zaokrągleniu (6,1738004 MW x 3 000 zł) to kwota 18 521 zł.

Mając na uwadze, iż powód nie stosując się do wprowadzonych ograniczeń i dokonując przekroczenia maksymalnego poziomu poboru energii elektrycznej w sposób bezpośredni oddziaływał negatywnie na bezpieczeństwo energetyczne kraju, Sąd nie znalazł żadnych okoliczności łagodzących, które mogłyby wpłynąć na obniżenie wysokości kary pieniężnej, szczególnie, że skutkiem działania powoda mogło być wystąpienie rzeczywistego zagrożenia w pracy całego krajowego systemu elektroenergetycznego.

W ocenie Sądu ustalona w decyzji kara pieniężna pozwoli w wystarczającym stopniu odczuć powodowi wagę dostosowania się w przyszłości do ograniczeń w poborze energii i zapobiegnie w przyszłości podobnym zachowaniem.

Sąd nie podziela argumentu powoda, iż kara jest nadmiernie uciążliwa. Przychód netto powoda w 2015 r. wyniósł (...) zł, natomiast zysk netto – (...)zł. zatem nałożona decyzją kara nie stanowi niemożliwego do uregulowania obciążenia dla powoda. Kara w niższej wysokości nie byłaby dostatecznie odczuwalna dla powoda i nie spełniałaby swojego celu prewencyjnego. Kara w wysokości 18 521 zł nie przekracza możliwości płatniczych powoda i mieści się w granicach określonych w art. 56 ust 3 Pe.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy oddalił wniesione przez powoda odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c., jako bezzasadne.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z uwagi na oddalenie odwołania, Sąd uznając powoda za stronę, która przegrała proces, zasądził od niego na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu, które w sprawie niniejszej obejmowały jedynie wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w wysokości 720 zł ustalone w oparciu § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym po dniu 27 października 2016 r. (Dz. U. 2015, poz. 1804 z zm.).

SSO Witold Rękosiewicz.